

KUMU 1984

KUML 19 84

ÅRBOG FOR
JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB

With Summaries in English

Jysk Arkæologisk Selskab satte dette Kuml for
MOGENS ØRSNES
på 60 års dagen den 7. marts 1985

I kommission hos Århus Universitetsforlag, Århus

OMSLAG: Stenhjulet fra Hjordkær.

Udgivet med støtte af Statens humanistiske Forskningsråd

Redaktion: Poul Kjærum

Tilretteleggelse og omslag: Flemming Bau

Special-Trykkeriet Viborg a-s

Skrift: Baskerville 11 pkt.

Papir: Stora G-point 120 gr.

Copyright 1984 by Jysk Arkæologisk Selskab

ISBN 87-7288 041 4

ISSN 0454 6245

INDHOLD/CONTENTS

<i>Poul Kjærum: Mogens Ørsnes. 60 år</i>	7
Mogens Ørsnes. 60 years	8
<i>Palle Eriksen: Det neolitiske bopladskompleks ved Fannerup</i>	9
The Neolithic settlement complex at Fannerup	63
<i>Peter Rowley-Conwy: Mellemlneolitisk økonomi i Danmark og Sydengland</i>	77
Middle Neolithic Economies in Denmark and Southern England	92
<i>Klaus Ebbesen: Tragtbægerkulturens grønstensøkser</i>	113
Greenstone Axes of the Funnel Beaker Culture	143
<i>Erik Jørgensen: To gravhøje ved Hjordkær i Sønderjylland. Om særprægede senneolitiske gravanlæg</i>	155
Two mounds near Hjordkær, South Jutland. Peculiar Late Neolithic graves	187
<i>Steffen Stummann Hansen og P. Harder Sørensen: Tinghøje på Borre Hede.</i> Glimt af et århundredes mennesker og forskning omkring et ældre jernalders agersystem	191
The Tinghøje on Borre Heath. A century of personalities and research on an Iron Age field system	211
<i>Jysk Arkæologisk Selskab</i>	215

Mogens Østner

Foto: Rigmor Mydtskov

MOGENS ØRSNES · 60 ÅR

På sin lange arkæologiske løbebane er Mogens Ørsnes nået rundt på de fleste af de områder, der byder sig indenfor arkæologien og har overalt vist sit talent.

Han har mestret praktiske udgravningsarbejder og teoretiske tolkninger af det arkæologiske materiale med sans for den fine iagttagelse og de store linier, metodisk sikkerhed og stringens.

Hans arbejder har især koncentreret sig om jernalderen og blev allerede i studentertiden indledt med udgravningen og publikationen af de rige grave ved Dollerup i samarbejde med Olfert Voss. Senere fulgte undersøgelserne af bopladsen Bejsebakken ved Ålborg, gravpladsen ved Kyndby og, som kronen på værket, det store mosefund i Ejsbøl ved Haderslev (i samarbejde med H. Neumann), for blot at nævne enkelte udvalgte opgaver blandt mange.

Fundene fra Bejsebakken og Kyndby ledte direkte over i Ørsnes' disputatsarbejde, *Form og Stil i Sydskandinaviens Yngre Jernalder*, hvor hans analytiske evne og kunstneriske forståelse går op i en højere enhed. Ejsbøl-fundet har foreløbig affødt preliminære publikationer, men inspirerede også til en genudgivelse af Conrad Engelhardts klassiske publikationer af de fire gamle mosefund, hvor Mogens Ørsnes' forord er af betydelig kildekritisk, arkæologihistorisk og metodisk værd.

Fra sin tidligste studentertid har Ørsnes også vist sit engagement i museumsadministration og -politik. Hans dybe indsigt i disse ømtålelige problemer og hans nøgterne vurderingsevne har i tidens løb ofte bragt ham i frontlinien. Det kunne være som formand for Dansk kulturhistorisk Museumsforening, som medlem af ministerielle udvalg og kommissioner eller ved kollegiale møder, hvor der altid lyttes til hans velformulerede og konstruktive indlæg.

Når han nu som 60-årig trækker sig tilbage fra sit embede som leder af afdelingen for Danmarks Oldtid, kan han se tilbage på et mangeårigt og resultatrigt virke ved Nationalmuseet og en årrække som skattet lektor ved Institut for Forhistorisk Arkæologi ved Københavns Universitet.

Mogens Ørsnes kan nu hellige sig arbejdet med publikationen af offerfundet ved Ejsbøl og andre studier, selv om han næppe helt kan slippe sin interesse for museerne – og museerne næppe deres interesse for ham.

Poul Kjerum

MOGENS ØRSNES · 60 YEARS

In his long career Mogens Ørsnes has traversed most of the fields which comprise the region of archaeology, and has in each showed his talents.

His mastery of practical excavation technique and theoretical interpretation of archaeological material has shown itself in astringency of method, sureness of touch and a sense both for detailed observation and for the broader picture.

His work has centred in particular about the iron age, commencing in his student years with the excavation and publication of the rich graves at Dollerup together with Olfert Voss. Later came the investigations into the settlement at Bejsebakken by Aalborg, the cemetery at Kyndby and, to crown his researches, the great bog-deposit at Ejsbøl by Haderslev (together with Hans Neumann). And these are only a few of the highlights among many excavations.

The objects found at Bejsebakken and Kyndby led directly to Ørsnes' doctoral thesis: "Form and Style in the Late Iron Age of South Scandinavia", which combined his analytical powers and his artistic appreciation into a higher unity. The Ejsbøl discovery has thus far resulted in preliminary publications, but it has also inspired the reissue of Conrad Engelhardt's classic publications of the four older bog deposits, where the preface by Mogens Ørsnes is a model assessment of source material and archaeological method in the light of archaeological history.

Since his earliest student days Ørsnes has shown an interest in museum administration and policy. His deep understanding of the delicate problems here involved, and his capacity for balanced judgement have, as time went on, often brought him into the firing line, whether as chairman of the Danish Association of Historical Museums, as member of ministerial committees and parliamentary commissions, or at meetings of his colleagues, where his clear and constructive contributions have always been heard with respect.

When he now, at the age of 60, retires from his position as leader of the Department of Danish Prehistory, he can look back on his long and fruitful career at the National Museum, and his many years as a popular lecturer at the Institute of Prehistoric Archaeology at Copenhagen's University.

Mogens Ørsnes can now devote himself fully to the publication of the offerings at Ejsbøl, and to his other studies. But it is unlikely that he will quite be able to relinquish his interest for museums – nor museums their interest for him.

Poul Kjerum